Aan de colleges van de 16 RWB-gemeenten

Uw kenmerk:		Datum:	23 februari 2022
Ons kenmerk:	RWB/SB/2022-010	Contactpersoon:	Erik Kiers
Onderwerp:	Overdrachtsbrief strategisch beraad RWB aan (nieuwe) colleges	Telefoon:	06 31 97 38 94
Bijlage:	Overzicht huidig en doorkijk Actieprogramma RWB 2023 - 2027	E-mail:	Erik.kiers@west-brabant.eu

Beste collegeleden,

Deze bestuursperiode loopt ten einde. Een mooi moment om terug te blikken op de resultaten van de strategische samenwerking binnen Regio West-Brabant. Binnen Regio West-Brabant (RWB) werkt u als 16 gemeenten vrijwillig, maar niet vrijblijvend samen. RWB is een collegeregeling, waarbij de gemeenten zelf inhoud en uitwerking geven aan een strategische agenda. De regionale agenda is gericht op versterken van het economisch vestigingsklimaat om een duurzame werkgelegenheid binnen West-Brabant te krijgen. Bestuurlijk en ambtelijk wordt hieraan vorm gegeven vanuit de pijlers economie, arbeidsmarkt, ruimte en mobiliteit. Dit doen we samen met onderwijs en bedrijfsleven.

Naast hetgeen gerealiseerd is in de afgelopen periode zien we ook een aantal kansen en aandachtspunten voor de regionale samenwerking. Het gaat dan niet om het vraagstuk hoe we samen werken, maar hoe we hier in de toekomst nog steviger op kunnen organiseren. Met daarbij de constatering dat de inhoudelijke vraagstukken steeds complexer worden en vragen om flexibele, meerschalige samenwerking. Met deze brief geven wij graag een aanzet voor het gesprek hierover en doen wij u en de nieuw te vormen colleges een aantal aanbevelingen voor de volgende bestuursperiode. Daarna gaan we dieper in op de regionale economische samenwerking en lichten we de aanbevelingen verder toe.

Aanbevelingen

1. *Maak als college de keuze op welke opgaven binnen het Actieprogramma RWB je als gemeente extra wil inzetten*
   Wij vragen de coalitievormende partijen om actief na te denken over welke opgaven zij in de komende bestuursperiode via de regionale tafels willen organiseren. Daarbij is onze aanbeveling aan het toekomstig strategisch beraad van RWB om zo snel mogelijk het gesprek aan te gaan met de nieuw gevormde colleges. Welke opgaven uit het actieprogramma hebben voor de gemeente prioriteit? Waar zet je extra op in? Dit kan natuurlijk per gemeente verschillend zijn, zoals er nu

Regio West-Brabant I Postbus 503 I 4870 AM Etten-Leur
Tel: (076) 502 72 00
e-mail: info@west-brabant.eu I www.west-brabant.eu
Inschrijvingsnr. KvK: 51448122 I IBAN NL31BNGH0285150308

ook al verschillende allianties per opgave zijn. Dit maakt ook dat het gesprek tussen vakwethouders en de gemeenteraad scherper op inhoud kan worden gevoerd.

2. *Maak duidelijke afspraken vooraf over bestuurlijke betrokkenheid en ambtelijke inzet*
   Op basis van de reeds geformuleerde opgaven uit het actieprogramma en de keuzes van gemeenten voor eigen focus worden dan concrete afspraken gemaakt over zowel de bestuurlijke als ambtelijke inzet. Het programmabureau RWB ondersteunt deze gesprekken in de opmaat naar de doorontwikkeling van het Actieprogramma RWB 2019 – 2023 naar een Actieprogramma RWB 2023 – 2027.

3. *Versterk de verbinding met onderwijs en bedrijfsleven om meer scherpte te krijgen binnen het Actieprogramma RWB*
   Geadviseerd wordt om hierbij: nog sterker de verbinding te zoeken met onderwijs en bedrijfsleven via EBWB en REWIN, bovenregionale kansen vanuit de bestaande agenda verder te verkennen en de agenda nog meer te richten op de integrale vraagstukken en transitieopgaven. Te denken valt aan onderwerpen binnen het Actieprogramma RWB als circulair, digitalisering, talent, die aansluiten op de agenda van EBWB. Daarnaast integrale thema's zoals Logistiek en Plantbased/Greenport. Focus blijft ook daarbij het aandachtspunt, want helaas zijn de regionale middelen schaars.

4. *Hou verbinding met de diverse samenwerkingstafels door een aantal rollen expliciet te benoemen*
   Bij de samenstelling van een nieuw strategisch beraad wordt geadviseerd om bij de invulling van de diverse rollen te bezien hoe een duidelijke verbinding kan worden gemaakt met de twee verstedelijkingsregio's Baronie en West-Brabant-West. Daarnaast is er de vraag hoe de inhoudelijke verbinding met de EBWB kan worden versterkt. Mogelijk over de lijn van de transities. De vraag daarbij is hoe de betrokken bestuurders nog steviger als ambassadeur binnen en buiten de regio voor de ruimtelijk-economische agenda van West-Brabant kunnen optreden.

Economische samenwerking in West-Brabant, hoe hebben we deze vorm gegeven?
De Economic Board West-Brabant, waarin de triple helix samenkomt, heeft de meerjarige visie voor de economische ontwikkeling binnen West-Brabant vastgesteld. Zij wordt hierbij ondersteund door REWIN. REWIN ondersteunt uitvoeringsprogramma's die vorm geven aan de verbinding, verslimming en verduurzaming van de topsectoren in onze regio. Naast deze uitvoeringsprogramma's gericht op Agrofood&Biobased, Logistiek, High Tech Maintenance en Creatieve Dienstverlening faciliteren zij ook bredere programma's gericht op MKB-ontwikkeling, Startup-ondersteuning en vestiging van bedrijven. Onderwijs, bedrijfsleven en overheid weten elkaar steeds beter te vinden dankzij deze samenwerking. Dit heeft onder meer geresulteerd in de ontwikkeling en programmering van Delta Agrofood Business, Breda Robotics en B'Wise.

RWB is verantwoordelijk voor de strategische overheidssamenwerking in het ruimtelijk-economisch domein

De overheid is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden van het regionaal economisch ecosysteem en werkt voorwaardenscheppend. Met het Actieprogramma RWB 2019 -2023 stelden de samenwerkende gemeenten een inhoudelijke agenda vast om vanuit overheidskant te werken aan de ruimtelijk-economische opgaven binnen de regio. Het gaat dan onder meer om opgaven als Vitaal Buitengebied, Sterke Steden, Circulaire Economie, Vrijetijdseconomie, Human Capital, Infrastructuur&Mobiliteit en Gedeelde Mobiliteit. Op deze opgaven zijn of worden producten gerealiseerd als een raamwerk, afsprakenkader of strategie om gezamenlijk als gemeenten gericht invulling te kunnen geven aan de versterking van het economisch vestigingsklimaat. De afgelopen periode zijn hier binnen RWB grote stappen in gezet. In de bijlage vindt u het volledig overzicht van de stand van zaken op dit Actieprogramma.

Met een subsidieovereenkomst met REWIN financieren de samenwerkende gemeenten, via RWB, de ondersteuning van de triplehelix-samenwerking in de regio. Met het Onderzoeks- en Ontwikkelfonds, O&O-fonds, investeren gemeenten extra in publiek-private projecten om innovatie en samenwerking binnen de topsectoren aan te jagen. Ook op dit vlak zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet. We zien dat de inzet van de gemeenten tot concrete meerwaarde leidt. Daarnaast is ook de Regiodeal MidWest Makes & Moves een belangrijke financieringsbron voor de diverse icoonprojecten uit de uitvoeringsprogramma's van de EBWB.

Actieprogramma RWB, wat zijn de lessen die we na 4 jaar kunnen trekken?

We zijn trots op de stappen die zijn gezet rond het actieprogramma RWB 2019-2023. We ontmoeten elkaar bestuurlijk bij de regio- en ontwikkeldagen, maar ook tussentijds op de inhoudelijke opgaven. Daarnaast is de samenwerking met de provincie Noord-Brabant versterkt om te komen tot meer agglomeratie- en innovatiekracht binnen West-Brabant. De regionale agenda is daarbij input voor provinciaal beleid en programmering. Het programmabureau RWB ondersteunt hierbij vanuit de platformrol, organiseert op kennisdeling en strategische advisering, belangenbehartiging en coördineert indien nodig de lobby. Daarnaast werken de themaregisseurs en adviseurs van het programmabureau met betrokken bestuurders en ambtenaren van de deelnemende gemeenten aan het scherp stellen van de bestuurlijke ambitie en inhoudelijke vraag op de diverse opgaven. Hieronder twee voorbeelden om een indruk te geven. Het volledig overzicht van de stand van zaken en uitwerking per opgave vindt u in de bijlage.

Voorbeelden aan de hand van de praktijk: Sterke Steden, Vitaal Buitengebied

De bestuurlijke energie bepaalt de inzet op de opgaven. Kopgroepen van vakinhoudelijke wethouders werken de vraagstukken uit. Zo ontwikkelde de kopgroep Sterke Steden een gezamenlijk beeld van de vijf steden in West-Brabant dat uitgaat van complementariteit. De steden kijken waar zij elkaar kunnen versterken en van elkaar kunnen leren. Daarbij is geconstateerd dat de uitvoering van ruimtelijke investeringsagenda's op de schaal van de Baronie en West-Brabant-West (WBW) ligt, aangezien dat het Daily Urban System is.

Daarnaast is er de ruimte voor samenwerkingen over de regiogrenzen heen. Zoals de SRBT-samenwerking op verstedelijking en economische projecten tussen Breda en Tilburg (SRBT) en de verbinding vanuit West-Brabant-West met Zeeland op Biobased Delta. Hier wordt de regio alleen maar sterker van. Dit betekent wel een andere rol en invulling voor de samenwerking binnen RWB op dit vlak. De versterking van de stedelijke as ligt primair bij de steden en de stedelijke regio's zelf. Het platform, gefaciliteerd door RWB, wordt gebruikt voor onderlinge afstemming en het signaleren van gemeenschappelijke kansen.

De kopgroep Vitaal Buitengebied heeft het inspiratiedocument Panorama West-Brabant vastgesteld. Hiermee is het belang van een vitaal buitengebied voor sterke steden, en vice versa, verduidelijkt. Daarnaast is de agenda Vitaal Buitengebied geformuleerd met daarin een onderverdeling in een aantal gebiedscoalities met eigen, specifieke kansen. Een kwartiermaker vanuit RWB heeft met de betrokken gemeenten per gebied vorm gegeven aan een samenwerkingsalliantie en de benodigde acties. De uitvoering hiervan wordt in de komende periode bij de allianties en de regiegemeenten daar binnen gelegd. Ook hierbij verandert dus de rol van RWB als aanjager en trekker naar platform voor afstemming, kennisdeling en het signaleren van kansen op bovenregionaal, provinciaal, nationaal of Europees niveau.

Doorontwikkelen van het Actieprogramma RWB voor de periode 2023 - 2027
Geadviseerd wordt om het Actieprogramma RWB 2019 – 2023 de komende periode door te ontwikkelen en te bezien welke opgaven en kansen er liggen voor verdere regionale samenwerking vanuit de diverse rollen. De basis van kopgroepen die nu gelegd is geeft een mooi vertrekpunt. Nog niet alle opgaven zijn zo ver in de uitwerking. Zo ligt er al wel een aanpak voor Circulaire Economie, maar moet de gewenste inzet nog bepaald worden. Op het onderdeel mobiliteit heeft RWB via de gebiedsteams juist een stevige coördinerende rol.
Verder zien we de behoefte aan het nog integraler oppakken van strategische vraagstukken over de pijlers heen, zoals bij Logistiek, Plantbased (Greenportontwikkeling) en het Human Capital vraagstuk. Verder is er de vraag hoe de inhoudelijke agenda met de EBWB en REWIN op transities zoals Circulair, Digitalisering en Talent verder kan worden versterkt en welke rol de overheid daarin kan vervullen. Al met al ook voor het volgend college de opgave om inhoudelijke accenten te zetten binnen de strategische regionale samenwerking. Dit is ook nodig want deze samenwerking wordt door alle schaalniveaus steeds complexer.

Opgave meerschalige samenwerking
Als er iets duidelijk geworden is in de afgelopen vier jaar dan is het dat verandering een constante is binnen de regionale samenwerking. Het managen van complexiteit vraagt flexibiliteit, focus en duidelijke keuzes van de deelnemende gemeenten. Zeker als het gaat om de vertaling van bestuurlijke ambities naar daadwerkelijke uitvoering.
Er worden per inhoudelijke opgave steeds vaker allianties gevormd om te komen tot thematische of gebiedsgerichte uitvoering. Met een belangrijke voortrekkersrol van een aantal inhoudelijke regiegemeenten. Flexibiliteit is het uitgangspunt, ook over de 'regionale grenzen' heen. RWB is de

schakelbox en biedt het platform voor ontmoeting, strategische agendering, belangenbehartiging en jaagt soms thema's aan.

De gemeente zijn zelf eigenaar van de inhoudelijke agenda
Het eigenaarschap van de uitwerking van het realiseren van oplossingen op de opgaven ligt bij de gemeenten zelf. Dit vraagt om duidelijke keuzes over de eigen inzet als gemeente in de regionale agenda en een koppeling met de eigen beleidsagenda's en projectportfolio. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de vakwethouders en colleges zelf. Daar ligt immers het budget, de uitvoeringscapaciteit en de legitimatie. Zeker als het gaat om concrete projecten binnen de eigen gemeente.
Deze werkwijze biedt ook ruimte voor andere vormen van samenwerking binnen het ruimtelijk-economisch domein door gemeenten over de regiogrenzen heen. Bijvoorbeeld in de verbinding met (gemeenten uit) Midden-Brabant of Zeeland of in het eigen gesprek met de provincie Noord-Brabant.

Tot slot
Wij kijken met trots terug op de ontwikkeling van de bestuurlijke samenwerking binnen Regio West-Brabant, zoals deze de afgelopen jaren heeft plaats gevonden. Wil je de vruchten plukken van de regionale samenwerking dan vraagt dit inzet, betrokkenheid en energie. Wij willen de betrokken bestuurders hartelijk danken voor al hun inzet in kopgroepen, commissies van advies, strategisch beraad en algemeen bestuur. Daarnaast ook dank aan alle betrokken partners, ondersteunende ambtenaren en het programmabureau RWB in het bijzonder. Samen maken wij de regio sterk!

Met vriendelijke groet,
het strategisch beraad Regio West-Brabant

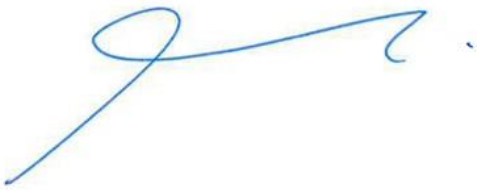

Paul Depla
voorzitter

Erik Kiers
directeur-secretaris

Stand van zaken Actieprogramma RWB 2019-2023 en doorkijk naar 2023 - 2027

Veel bereikt
Loopt
Nog niet gestart
Actie / extra inzet nodig

ECONOMIE

Opgave	Deelopgave	Bestuurlijk trekker	Actieve partners (bestuurlijk)	Actieve partners (ambtelijk)	Andere financieringsbronnen	Mijlpalen	Koppeling met andere opgaven / agenda's	Kritische succesfactoren	Opmerkingen Actieprogramma RWB 2023-2027
Veerkrachtig economisch profiel	Structurele meerjarige ondersteuning REWIN (financiering)	Boaz Adank (Breda), voorzitter commissie van advies	REWIN	Gemeenten worden ambtelijk enkele keren per jaar door REWIN bijgepraat.		2020 is het eerste jaar waarin de nieuwe subsidieovereenkomst van kracht is.	Economische agenda West-Brabant (EBWB), programma's speerpuntsectoren	Goede afstemming op inhoud en proces, om de synergie tussen de agenda's te optimaliseren	Nieuwe subsidieovereenkomst moet worden aangegaan voor periode 2024 -2028.
	Lobbyagenda	Steven Adriaansen (Woensdrecht)	Wisselend			Doorlopend	Actieprogramma RWB, economische agenda West-Brabant (EBWB)	Actueel houden van de issues, organiseren op input van gemeenten, snel kunnen inspelen op ontwikkelingen	De lobbyagenda betreft de volle breedte van het Actieprogramma RWB 2023 - 2027. Verantwoordelijkheid ligt bij de kopgroepen.
Verduurzamen economie	Circulaire economie	Matthijs van Oosten (Altena)	Jeroen de Lange (Bergen op Zoom), Danny Dingemans (Moerdijk), Johan de Beer (Zundert), Willy Knop (Steenbergen)	Etten-Leur, Bergen op Zoom, Breda, Steenbergen, Moerdijk, Woensdrecht, Altena, Zundert, REWIN	Met dank aan O&O bijdrage hebben we medio 2020 een bureau ingehuurd om met en voor West-Brabant een regionale CE strategie te ontwikkelen. Hiervoor werken we samen met gemeenten en met andere partners zoals provincie, rijk, RWS, REWIN, Midpoint, kennisinstellingen etc.	In maart 2021 is het raamwerk circulaire economie West-Brabant besproken in de CvA. Hierop volgde een opdracht aan een kwartiermaker om het raamwerk verder uit te werken in een uitvoeringsplan. Dit plan, in het bijzonder het jaarplan 2022, is behandeld tijdens de Regiodag van 1 december.	Economische agenda West-Brabant (EBWB), programma's speerpuntsectoren, Regiodeal Makes & Moves	In 2022 gaan we het jaarplan uitvoeren, samen met de gemeenten. Inzet vanuit de gemeentelijke organisaties is cruciaal om tot een succesvolle uitvoering te komen. De aanpak is ondersteunend aan de triple helix agenda en moet tegelijkertijd een beweging in West-Brabant op gang (helpen) brengen.	Circulair is een grote opgave voor het Actieprogramma 2023 - 2027. Na de initiële inzet op bewustwording van kansen en mogelijkheden in de gemeentelijke organisaties staat de volgende periode in het teken van het verbreden en verdiepen van de beweging naar een circualire economie.
Vestigingsklimaat	Regionale afspraken bedrijventerreinen	Cees Lok (Roosendaal)		Provincie Noord-Brabant, Roosendaal, Steenbergen,		Regiodag 9 juni 2021: vaststellen kwalitatief gestuurde programmerings- en investeringsagenda bedrijventerreinen West-Brabant, uitvoeringsagenda bedrijventerreinen 2021-2022	Economische agenda West-Brabant (EBWB), binden en boeien, verduurzamen economie, vitaal platteland, sterke steden, betrouwbaar wegennet	1) Implementatie van regionale afspraken over werkwijze en uitgangspunten in gemeentelijke manier van werken. 2) Gemeentelijkse visies op, inzet voor en investeringen in bedrijventerreinen. 3) verbinding investeringsagenda bedrijventerreinen met maatschappelijke opgaven/transities (o.a. energietransitie)	In 2022 gaan we als regio aan de slag met Logistiek als vervolg. We verkennen in samenwerking met LCB de betekenis van de loistieke sector voor West-Brabant, zodat een gezamenlijk gedragen beeld ontstaat. Op basis daarvan wordt het gesprek gevoerd over kansen en ambities en welke keuzes we daar als overheden gezamenlijk in te maken hebben. Logistiek verdient een stevige uitwerking in het Actieprogramma 2023 - 2027.
	Positief klimaat voor start-ups	Boaz Adank (Breda)		Breda, en wisselend Halderberge, Etten-Leur, Bergen op Zoom, Moerdijk, Altena, Zundert	Gemeenten financieren het start-up programma van REWIN in 202 nog een keer voor een jaar m.b.v. een positief resultaat op de RWB jaarrekening 2020. De benodigde verhoging van de inwonerbijdrage	Over de voortzetting en financiering zijn afspraken gemaakt in de commissie van advies in maart 2021.	Hub voor vernieuwend ondernemerschap, Actieplan RWB, programma's speerpuntsectoren		Onderwerp is belegd bij REWIN en structureel gefinancierd.
	Detailhandel	n.n.b.							Geen rol RWB.
Vrijetijdseconomie		Johan de Beer (Zundert)	Thomas Melisse (Halderberge), Lieke Schuitmaker (Drimmelen), Patrick van der Velden (Bergen op Zoom), Nico Sommen (Baarle-Nassau), Mike Hofkens (Geertruidenberg)	Breda, Drimmelen, ABG, Bergen op Zoom, Steenbergen, Halderberge, Geertruidenberg, Roosendaal, Zundert, ondernemers, BUas	Vrijetijdseconomie is als onderdeel van het Actieprogramma voor de duur van twee jaar apart gefinancierd. Als blijkt dat de aanpak bijdraagt aan de stratgeische doelstellingen, kan VTE bij doorontwikkeling van het Actieprogramma onderdeel blijven van de opgaven.	Raamwerk vrijetijdseconomie West-Brabant is vastgesteld.	Vitaal Platteland, sterke steden, binden en boeien, betrouwbaar wegennet, aantrekkelijk openbaar vervoer, vestigingsklimaat, bevorderen innovatie	Er is een intensief traject doorlopen, samen met triple helix partners, om te komen tot een inspiratiedocument en acties die bijdragen aan de positionering van West-Brabant. De betrokken partners zijn hier enthousiast over en zo is een stevige basis gelegd. De gedachte is dat de acties worden belegd bij, en opgepakt door, de partners in het netwerk. Het mobiliseren en de beschikbaarheid van mensen en middelen hiervoor, zijn cruciaal.	Voorgesteld wordt om het platform vanuit het Actieprogramma RWB 2023 - 2027 te blijven faciliteren, waarbinnen gemonitord wordt op de uitwerking door de partners. Rol van de regio ligt op strategie en regionale afstemming.

Veel bereikt
Loopt
Nog niet gestart
Actie / extra inzet nodig

ARBEIDSMARKT

Opgave	Deelopgave	Bestuurlijk trekker	Actieve partners (bestuurlijk)	Actieve partners (ambtelijk)	Andere financieringsbronnen	Mijlpalen	Koppeling met andere opgaven / agenda's	Kritische succesfactoren	Opmerkingen Actieprogramma RWB 2023-2027
Opleidingen aansluitend op vraag bedrijfsleven	Human Capital Agenda West-Brabant	Marcel Willemsen (Oosterhout)	Marcel Willemsen (Oosterhout), Jeroen de Lange (Bergen op Zoom)	Breda, Oosterhout, Moerdijk		Human capital strategie West-Brabant is vastgesteld.	Economische agenda West-Brabant (EBWB), programma's speerpuntsectoren, verkleinen afstand tussen mens en arbeidsmarkt, binden en boeien, Beroepsagenda Onderwijs, Regionaal Werkbedrijf	Met human capitalstrategie is een eerste stap gezet. Bedoeling is dat er een beweging op gang komt, waarin de triple helixpartners een bijdrage leveren aan een gezamenlijk toekomstbeeld, oplossingen en manieren om deze opgave aan te gaan. Dat vraagt ook om inzet van RWB in de volgende fase: de human capitalstrategie aan te bieden aan de triple helixpartners en agenderen op relevante tafels (beoogde regiekamers), om de realisatie van de opgave verder vorm te geven en afspraken te kunnen maken met triple helixpartners over wat hiervoor nodig is en wie welke bijdrage daaraan levert.	Talent is een belangrijke regionale opgave voor het Actieprogramma 2023-2027. Zowel het behoud als het aantrekken is een grote uitdaging in tijden van schaarste. En vraagt een actieve rol van RWB als één van de regietafels. Het secretariaat van het Regionaal Werkbedrijf wordt overgedragen aan Breda als centrumgemeente.
Binden en boeien arbeidskrachten	Aantrekken (inter)nationaal talent	Marcel Willemsen (Oosterhout)			Provinciale bijdrage uitvoeringsprogramma West-Brabant werkt met Talent		Onderdeel maken van Human Capital Agenda - programma Talent	In 2019 hebben we aandacht besteed aan de rol van het expat center, een service om buitenlandse kenniswerkers een zachte landing te geven. In 2020 zetten we dit voort om de dienstverlening in de hele regio aan te sluiten.	
	Arbeidsmigratie	Thomas Melisse (Halderberge)	Danny Dingemans (Moerdijk) Marcel Willemsen (Oosterhout) René van Ginderen (Roosendaal)	Moerdijk, Halderberge, Breda, Altena, Roosendaal, Oosterhout, provincie Noord-Brabant	Er is een klein bedrag beschikbaar voor algemene regionale activiteiten. Daarnaast is binnen het uitvoeringsprogramma West-Brabant werkt met talent geld gereserveerd voor scholingstrajecten voor arbeidsmigranten.	Medio juli hebben alle gemeenten, RWB en provincie Noord-Brabant het Afsprakenkader Arbeidsmigranten West-Brabant getekend. Diverse acties zijn in gang gezet.	Bedrijventerreinen, Arbeidsmarkt	Rondkomen van wetgeving op het gebied van registratie, regulering uitzendbranche, verhuurdersvergunning. Bestuurlijk draagvlak voor aanwijzing locaties voor grootschaliger huisvesting. Dialoog met de omgeving. Coordinatiepunt binnen gemeenten voor diverse acties (huisvesting, welzijn, toegang voorzieningen, handgaving).	RWB heeft een rol als overlegplatform, verdere verantwoordelijkheid voor uitvoering ligt bij de gmeenten en woonregio's.
Verkleinen afstand tussen mens en arbeidsmarkt	Uitvoeringsprogramma	Marcel Willemsen, voorzitter Bestuur regionaal Werkbedrijf	Bestuur regionaal Werkbedrijf, gemeenten, provincie, onderwijs		Provinciale bijdrage uitvoeringsprogramma West-Brabant werkt met Talent	Eerste projecten in het kader van talentontwikkeling gesubsidieerd.	Economische agenda West-Brabant (EBWB), HCA topsectoren, Beroepsagenda West-Brabant, Actieplan provincie Noord-Brabant	In het uitvoeringsprogramma West-Brabant werkt met Talent staat het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent centraal. Samenwerkende partijen kunnen een initiatief of project indienen voor een bijdrage uit het programma. Naast de doelstellingen zijn er doelgroepen die extra aandacht, zoals jongeren en laaggeletterden.	Huidig uitvoeringsprogramma loopt tot 2024.

Veel bereikt
Loopt
Nog niet gestart
Actie / extra inzet nodig

MOBILITEIT									
Opgave	**Deelopgave**	**Bestuurlijk trekker**	**Actieve partners (bestuurlijk)**	**Actieve partners (ambtelijk)**	**Andere financieringsbronnen**	**Mijlpalen**	**Koppeling met andere opgaven / agenda's**	**Kritische succesfactoren**	**Opmerkingen Actieprogramma RWB 2023-2027**
	Ontwikkelen aanpak rijkswegennet	Danny Dingemans (Moerdijk)	Cees Lok (Roosendaal) René Lazeroms (Rucphen), Clemens Piena (Oosterhout), Daan Quaars (Breda), Hans Tanis (Altena).		Provincie, rijk, smartwayz	Koersdocument voor een betrouwbaar wegennet' vastgesteld	Afgestemd met de opgaves openbaar vervoer, bedrijventerreinen, vitaal platteland en sterke steden is het regionaal meerjarenprogramma (RMP) ontwikkeld. Dit programma vullen we met lokaal en regionale projecten waarop we provincie en/of rijk nodig hebben. We brengen focus aan. Koersdocument borgen in de samenwerkingsagenda mobiliteit en het mobiliteitsprogramma van regio en provincie.	Het RMP is een programma waarmee we onze doelen willen bereiken via stevige samenwerking met provincie en rijk. In het RMP brengen we de top-down ambities van rijk en provincie en de lokale opgaven bottom up regionaal samen in een meerjarenprogramma. Dat betekent dat we regionaal extra investeren op het halen en brengen van informatie, opgaven/ambities én projecten.	Het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) is meerjarig en vraagt doorzetting in het Actieprogramma RWB 2023 - 2027. Uitwerking gebeurt gebiedsgericht in onze regio. Juist ook omdat mobiliteit niet op zichzelf staat maar moet bijdragen aan versterking van ons ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat. Zowel verstedelijking als economische ontwikkelingen en leefbaarheidsopgaven wegen we mee in keuzen rond mobiliteit.
	Ontwikkelen bereikbaarheidsmonitor				Provincie	De doorontwikkeling van de monitor is geborgd in de doorontwikkeling van de M&E van het mobiliteitsprogramma regio en provincie, waarin de data-agenda 'staat van mobiliteit in Brabant' uitgangspunt is.		We laten ons regionaal meerjarenprogramma aansluiten op de provinciale data-ontwikkeling en verbeteren zo onze cijfermatige onderbouwing. Ook de gedeputeerde hecht hieraan veel waarde. We sluiten daarbij aan op wat de provincie organiseert en leveren vanuit de regio, lees de gemeenten, een deel vand e data aan.	De komende bestuursperiode maken we beter gebruik van de monitor zoals de provincie die heeft ontwikkelt.
	Samenwerking organiseren tussen wegbeheerders en gebruikers				Smartwayz.	We hebben met Smartwayz afspraken gemaakt om ons hierin te ondersteunen. het gaat dan om gedragsverandering en verslimming bij gebruikers en bedrijven. We zien namelijk dat gedrag nog meer onderdeel moet zijn van onze agenda naast het gesprek over infrastructuur. Een gedragsaanpak helpt ons om infrastructuur beter te benutten en om daar waar voorlopig geen nieuwe infrastructuur beschikbaar komt problemen toch aan te pakken. Verslimming is een mogelijkheid om met name logistiek transport te verbeteren en om ook slimmer gebruik te maken van bestaande (multimodale) infrastructuur.		Er zijn vanuit smartwayz de nodige middelen beschikbaar om in projecten te investeren. Smartwayz verdubbelt de inzet van ons. Dat betekent echter wel dat samenwerkende gemeenten passende aanpakken en projecten hebben te organiseren.	Smartwayz is met name een instrument (middelen, menskracht en kennis) dat ons helpt onze opgaven aan te pakken. Dit is heel concreet en betekent dan ook dat gemeenten en andere partners zoals bedrijven, gebruik kunnen maken van smartwayz. Zelf blijven gemeenten en partners verantwoordelijk voor de uitvoering.
	Strategisch plan verkeersveiligheid	René Lazeroms (Rucphen) en patrick Kok (Zundert) verkeersveiligheidsambassadeurs	Jan Mollen (Halderberge), Hans van Tilborg (Baarle-Nassau)			Het plan is inmiddels vigerend en wordt gevuld met projecten van onderop. Financiering (bijdrage) gebeurt vanuit de landelijke impulsgelden en de proviinciale bijdrageregeling.	Deze opgaven zijn onderdeel van het gezamenlijke RMP maar staan er wegens de financiering ook weer een beetje los van. Vanzelfsprekend wordt werk met wekr gemaakt.		Verkeersveiligheid blijft de komende jaren een speerpunt en er zijn landelijk en vanuit de provincie ook de komende jaren middelen voor beschikbaar.De regio blijft hierop coordineren.
Aantrekkelijk openbaar vervoer	Ontwikkelen regionaal toekomstbeeld 'gedeelde mobiliteit'.	Clemens Piena (Oosterhout), kopgroeptrekker	Daan Quaars (Breda), Jan Mollen (Halderberge), Danny Dingemans (Moerdijk), Clemens Piena (Oosterhout), René Lazeroms (Rucphen), Hans Tanis (Altena), Kees van Aert (Etten-Leur), Klaar Koenraad (Roosendaal)					Hierover is het gesprek in 2020 gevoerd. Nu wordt gewerkt aan voorbereiding van de implementatie. Dat vertraagd door corona.	De volgende bestuursperiode staat in het teken van de aanbesteding van de nieuwe 0v-concessie. De nieuwe concessie moet in gaan in 2025.
	Samenwerking op de regionale ov-concessie organiseren (is onderdeel van de opgave Toekomstbeeld						Deze opgave is inmiddels stevig verankerd in de Samenwerkingsagenda Mobiliteit die we met de provincie organiseren. Verder wordt de verbinding gemaakt met de aanpakken Sterke Steden, Vitaal Platteland en Bedrijfsterreinen. Dit omdat openbaar vervoer bij voorkeur in combinatie met verstedelijking en economische ontwikkeling wordt doorontwikkeld.	De beschikbaarheid van middelen verminderd. Dat merken we nu in de versobering van de concessie door corona. Er zijn gewoon minder reizigers. de provincie voorziet in alternatieven waar mogelijk maar vraagt gemeenten hierin te participeren ook financieel.	Dit gaat veel betekenen voor het openbaar vervoer in onze regio en het vraagt ook deze nieuwe periode weer veel aandacht. In het bijzonder geldt dat we gedeelde mobiliteit meer onderdeel laten uitmaken van de gebiedsaanpakken. op die manier verbinden we de nieuwe busconcessie beter aan onze opgaven.

	Organiseren regionale spooragenda (is onderdeel van de Samenwerkingsagenda)							Deze is onderdeel van de Samenwerkingsagenda Mobiliteit en de programma's die daar uit voortkomen.	OV-2040 ziet perspectief voor versterking van het aanbaod passagierstreinen tussen Bergen op Zoom (vanuit Zeeland) en Brabant. Dit vraagt van ons een samenhangende aanpak van verstedelijking, economische ontwikkeling en mobiliteit. De gebiedsaanpak stedelijke as sorteert hier op voor in samenhang met de beide regionale investeringsagenda's in onze regio.
Opgave	**Deelopgave**	**Bestuurlijk trekker**	**Actieve partners (bestuurlijk)**	**Actieve partners (ambtelijk)**	**Andere financieringsbronnen**	**Mijlpalen**	**Koppeling met andere opgaven / agenda's**	**Kritische succesfactoren**	**Opmerkingen**
	Versterken benutten multimodaliteit	Danny Dingemans (Moerdijk) kopgroeptrekker	René Lazeroms (Rucphen), Clemens Piena (Oosterhout), Daan Quaars (Breda), Hans Tanis (Altena), Cees Lok (Roosendaal)	Alle gemeenten en REWIN	Smartwayz.	Slim goederenvervoer is inmiddels opgenomen in het RMP. Voorstel is nu om deze in het kader van de gebiedsaanpak noord-Zuid Corridor concreet te prioriteren. Dit moet leiden tot een nieuw werkpakket met Smartwayz voor 2022 en 2023.	De verbinding wordt gemaakt met de agenda van de stuurgroep logistiek.	Dit vraagt om voldoende concrete projecten met concrete cofinanciering. Smartwayz verdubbeld de inzet van de regionale partners.	Maakt onderdeel uit van het werkpakket van Smartwayz. Afstemming en coordinatie met bedrijfsleven en gemeenten blijft een rol van RWB.
	Versterken synchromodaliteit logistieke keten						Dit is onderdeel van de opgave Versterken benutten multidmodaliteit.		Synchromodaliteit is een zaak van de triple helix partners. Als overheden faciliteren we deze ontwikkeling. We zoeken hierop de samenwerking met de partners van de goederencorridor zuid (rijk en provincie), met smartwayz, de stuurgroep logistiek en de agenda logistiek van Rewin.
	Versterken goederenvervoer per spoor in afstemming met externe veiligheid en reizigersvervoer	Cees Lok (Roosendaal)	Breda, Roosendaal, Moerdijk, Etten-Leur, bergen op Zoom, Halderberge, Veilgheidsregio M&Wbrabant, Omgevingsdienst M&Wbrabant, provincie Noord-Brabant	Betrokken gemeenten		Er wordt een coalitie gevormd met partners uit de samenleving om onze agenda samen uit te dragen. Bovendien wordn begin 2022 kamerleden in de regio uitgenodigd. Doel is een concrete aanpak te agenderen.	Er ligt vooral een koppeling met logistiek en met verstedelijking		Het spoorgoederenvervoer blijft aandacht vragen. We bouwen aan een coalitie en bewegen via lobby het rijk een visie op spoorgoederenvervoer te maken inclusief een rijksaanpak. Een goede oplossing vraagt namelijk rijksinvesteringen.
Digitale infrastructuur	omstandigheden infrastructuur verbeteren	Jeffrey van Agtmaal (Woensdrecht)				Momenteel wordt concreet inzichtelijk gemaakt hoe we er voor staan in West-Brabant wat betreft de ontsluiting en snelheid van de data-onsluiting van West-Brabant. We kunnen dan concreet aan de slag met ontbrekende schakels en witte vlekken.			De afgelopen periode is in beeld gebracht waar in West-Brabant nog witte vlekken zitten in de beschikbaarheid van up to date dataverbindingen. Het is nu aan de partners om waar nodig en/of gewenst te investeren in het netwerk.

Veel bereikt
Loopt
Nog niet gestart
Actie / extra inzet nodig

RUIMTE

Opgave	Deelopgave	Bestuurlijk trekker	Actieve partners (bestuurlijk)	Actieve partners (ambtelijk)	Andere financieringsbronnen	Mijlpalen	Koppeling met andere opgaven / agenda's	Kritische succesfactoren	Opmerkingen
Sterke stedelijke as	organiseren bestuurlijk platform	Tim van 't Hof (Breda) en Toine Theunis (Roosendaal, kopgroeptrekkers	Jeroen de Lange (Bergen op Zoom), Ger de Weerd (Etten-Leur), Marcel Willemse (Oosterhout)	Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur, Oosterhout, Roosendaal		De Position paper Sterke Steden is in 2020 gemaakt en heeft mede gezorgd voor de aanpak van verstedelijking in beide RIA's en voor agenderen van onze twee Verstedelijkte Regio's.	De RIA Baronie en het Ontwikkelplan en de RIA West-Brabant West evenals de SRBT.	We ontwikkelen de kracht van de subregio's om te organiseren op Sterke Steden. We benutten deze bestuurlijke tafel als platform om af te stemmen en samen op te trekken.	De uitvoering van de opgave wordt geborgd ind e RIA's. Afstemming tussen beide RIA's wordt georganiseerd via de kopgroep sterke steden. Dit blijven we doen. De verbinding met economie en mobiliteit wordt ook tussen de RIA"s een steeds belangrijker aandachtspunt. Hierop organiseren we extra.
	bevorderen gedeeld beeld (Position Paper)					De Position paper Sterke Steden is in 2020 gemaakt en heeft mede gezorgd voor de aanpak van verstedelijking in beide RIA's en voor agenderen van onze twee Verstedelijkte Regio's.			
	faciliteren propositie aan de provincie								Dit is georganiseerd via de RIA's. Daar ligt de uitvoeringskracht en verantwoordelijkheid voor nadere uitwerking.
Vitaal Buitengebied	Kennisdeling organiseren	Patrick Kok (Zundert), kopgroeptrekker	Hans Wierikx (Halderberge), Eric Wilms (Alphen Chaam), René Lazeroms (Rucphen), Shah Sheikkariem (Altena), Jan-Willem Stoop (Drimmelen)					De aanpak van Vitaal Platteland richt zich op het van onderop organiseren van gebiedsgerichte aanpakken. En tegelijk op het samen organiseren van kennis en randvoorwaarden om deze aanpakken te faciliteren.	Onderdeel van de kennisdelingsrol van RWB via het platform Vitaal Buitengebied.
	gebiedsgerichte aanpakken faciliteren	Patrick Kok (Zundert), kopgroeptrekker en Hans Wierikx (Halderberge)	Eric Wilms (Alphen Chaam), René Lazeroms (Rucphen), Shah Sheikkariem (Altena), Jan-Willem Stoop (Drimmelen)			De aanpak van de gebiedscoalities worden nu uitgewerkt via de kwartiermaker vitaal buitengebied. Dit betekent dat de gebiedscoalities concreet aan de slag gaan met concrete opgaven.	Deze opgave wordt gekoppeld aan de opgave Sterke Steden en aan de stuurgroep Agrofood-Biobased		Twee gebiedsallianties worden nader uitgewerkt door de regiegemeenten Zundert, Steenbergen en Altena. RWB levert het platform voor afstemming en helpt waar nodig in het vormen van de organisatie.
	perspectief vitaal platteland formuleren	Patrick Kok (Zundert), kopgroeptrekker en Hans Wierikx (Halderberge)	Eric Wilms (Alphen Chaam), René Lazeroms (Rucphen), Shah Sheikkariem (Altena), Jan-Willem Stoop (Drimmelen)	Dit is georganiseerd in de gebiedscoalities waarover in 2021 is besloten.					De koppeling met Plantbased wordt sterker gelegd en vertaald naar een programma om te komen tot een Greenport West-Brabant. Een belangrijk onderdeel voor het Actieprogramma RWB 2023 - 2027. RWB heeft hierin een actieve rol in directe samenwerking met Rewin.
	vergroten betrokkenheid rijk en provincie	Patrick Kok (Zundert), kopgroeptrekker en Hans Wierikx (Halderberge)	Eric Wilms (Alphen Chaam), René Lazeroms (Rucphen), Shah Sheikkariem (Altena), Jan-Willem Stoop (Drimmelen)	Hierover gaat het gesprek nu. Via de focus in de gebiedsaanpakken sluiten we aan bij de agenda's van rijk en provincie.					Deze inzet organiseren we mede vanuit RWB en vraagt een langere adem. Met name om op de rijksagenda te komen. De aanpak plantbased is hierin esssentieel in combinatie met de gebiedsaanpakken.
Natuur en recreatieve netwerken	stimuleren invullen ontbrekende schakels natuurnetwerk	Tim van 't Hof (Breda) en Toine Theunis (Roosendaal, kopgroeptrekkers	Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen, Roosendaal, Moerdijk, Drimmelen, Geertruidenberg, Altena, Groenontwikkelfonds Brabant, Waterschap Brabantse Delta			Eind 2021 is in beeld gebracht waar we staan in de uitvoering. Er is dynamiek op deze agenda maar het zijn geen gemakkelijke opgaven waardoor de uitvoering relatief vertraagd.		Er zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van het Bod natuurnetwerk West-Brabant. De focus ligt nu op het stimuleren van gemeenten om de uitvoering van het bod concreet te organiseren.	Waar nodig wordt actie gezet op versterking van de aanpak vanuit de subregio's. Vanuit het GOB wordt dit ondersteund. Deze opgave kan naar 2023 - 2027 vervallen.
	versterken verbinding met het stedelijk gebied	Paul de Beer (Breda)				Dit is inmiddels onderdeel van de RIA's. Dat betekent dat het daarin wordt geconcretiseerd.			